

Alkotmánybíróság

Budapest

Ügyszám: IV/1941-1/2019

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/01941-3 / 2019	
Érkezett: 2020 JAN 23.	
Példány: 3	Kezelőiroda: du!
Melléklet: 8 db	

Budapest, 2020. január 22.

V [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]ján a T.
Alkotmánybíróság az alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény 55. § (3)
bekezdésében írt és Kérelmező részéről 2019. december 23. napján átvett tájékoztatása
alapján, az ott írt határidőn belül alkotmányjogi panaszunk indokolását az alábbiakban

kiegészítjük

egyben tisztelettel kérjük, hogy jelen beadványunkat (a továbbiakban: **„Jelen Beadvány”**), első beadványunkkal (a továbbiakban: **„Első Beadvány”**) egységesen vizsgálni szíveskedjenek.

Tisztelettel előadjuk, hogy Jelen Beadványunkban az Első Beadványban írt megjelöléseket alkalmazzuk, így

„Együttműködési Megállapodás” alatt az

Együttműködési megállapodást és előszerződést:

„Végzés” alatt a Fővárosi Ítéletábra a 13.Gf.40.609/2015/5-II. számú, a Fővárosi Törvényszék 24.G.41.710/2014/19 sz. ítéletét hatályon kívül helyező, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra kötelezte végzését;

„**Jogerős Ítélet**” alatt a Fővárosi Ítéltábla 13.Gf.40.297/2017/5-I számú, a felperesi keresetet elutasító jogerős ítéletét;

„**Felülvizsgálati Ítélet**” alatt Kúria Pfv.V.20.276/2018/7 számú ítéletét

értjük.

Az Alaptörvény érintett rendelkezéseit az egyszerűbb kezelhetőség kedvéért az alábbiakban ismételten összefoglaljuk:

- **B) cikk (1)** Magyarország független, demokratikus jogállam.
- **M) cikk (1)** Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik.
- **R) cikk (2)** Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.
(3) Az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni.
- **XII. cikk (1)** Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.
- **XXVIII. cikk (1)** Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.(2) Senki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg.
[...]
(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.
- **28. cikk** A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik [...] Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józanésznek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

Álláspontunk szerint alkotmányjogi panaszunk (első és második beadványunk) megfelel az az alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény 29. §-ának, tekintettel arra, hogy a panaszunkban tartalmában leírt tényállás alapján a bírói döntést alapvetően befolyásoló alaptörvény-ellenesség megállapítható.

Alkotmányjogi panaszunkat tartalmazó Első Beadványunkban bemutattuk azokat a pertörténeti adatokat, amelyekből kitűnik, hogy az eljárásból az alábbi tényeket tekintjük relevánsnak:

- a Végzés szerint a felek szerződése, az ott kikötött feltétel szerint az alperesi jogelőd kárátalány (kötér) fizetési kötelezettségét kötötte ki; ezt a fizetési kötelezettséget egyedül a projekt teljes körű – a lakásokra is kiterjedő – jogerős és végleges használatbavételi engedélye szüntette meg. Ebből az is következik, hogy az alperes kötérrel tartozik a felperesnek.
- A Végzés alapján az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban kötéreként megítélt a felperesnek 200.000.000,-Ft-ot;
- A Jogerős Ítélet azonban már nem kötéreként, hanem olyan atipikus kártalanítási megállapodásként tekintett a kérdéses kötelezetre, amely a jogerős használatbavételi engedély hiányában már nem keletkeztet fizetési kötelezettséget – másként megfogalmazva, a Jogerős Ítélet már más jogi okfejtésen nyugodott, mint a Végzés; a Felülvizsgálati Ítélet pedig a Jogerős Ítéletet hatályában fenntartotta.

A fentieket az Alaptörvény összefüggésében vizsgálva három indokot látunk az alaptörvény-ellenesség megállapítására:

(I) Egyrészt, álláspontunk szerint a kötérek fogalmának értelmezése esetén mind a Jogerős Ítélet, mind pedig a Kúria Felülvizsgálati Ítélete a kötérekre vonatkozó anyagi jogszabályok indokolatlan félretétele következtében olyan jogsértést valósít meg, ami nem marad az adott tényállás mellett tévesnek minősíthető jogalkalmazás szintjén, de ezen túlmenően már eléri az Alaptörvény sérelmét is: álláspontunk szerint sérül az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése – a tisztességes eljáráshoz és a hatékony jogorvoslathoz való jog sérelme – az ügyre vonatkozó anyagi jogszabályok indokolatlan félretétele miatt.

Ugyanezen okból sérül az Alaptörvény R) cikk (2) és (3) bekezdése is. Sérül továbbá az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése¹, M) cikk (1) bekezdése, XII. cikk (1) bekezdése is – a jogbiztonság és a vállalkozás szabadságához fűződő jog sérelme.

(II) Másrésztől mind a Jogerős Ítélet, mind pedig a Felülvizsgálati Ítélet adós marad annak indokolásával, miként változott meg a Végzésben írt álláspont – a kötbér értelmezése tekintetében. A kérdéses hiátus szintén eléri az alkotmányjogi panaszhoz szükséges mértéket, azaz az Alaptörvény sérelmét – itt tehát az Alaptörvény **XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének megsértésére – a tisztességes eljáráshoz és a hatékony jogorvoslathoz való jog sérelmére – hivatkozunk, amit tehát a megfelelő indokolás hiánya alapoz meg.**

(III) Végezetül, álláspontunk szerint a Fővárosi Ítéltábla saját Végzéséhez a r.Pp 227§ (1) bekezdése és 228. § (1) bekezdése alapján kötve volt, és nem állt fenn részére a jog, hogy az egyszer már feltárt és általa értékelt bizonyítékokat újra értékelje, és a releváns tények jogi minősítését ismételten elvégezze. Álláspontunk szerint a téves jogalkalmazás már eléri az Alaptörvény sérelmét is: álláspontunk szerint sérül az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése – a tisztességes eljáráshoz és a hatékony jogorvoslathoz való jog sérelme – , amit a felhívott eljárási szabályok megsértésén keresztül valósított a Jogerős Ítélet azzal, hogy ezt megvalósította, a Felülvizsgálati Ítélet azzal, hogy ezt nem korrigálta.

A fentiekben írtakat – Első Beadványunk 12-21. oldalain kifejtett érvelésünk maradéktalan fenntartása mellett – az alábbiakban részletezzük.

Tudatában vagyunk annak, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéséhez fűződő gyakorlat a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot az eljárás egészének minőségében vizsgálja meg – összhangban a 6/1998. (III. 11.) AB határozattal a „*fair trial*” követelményei az egész eljárásra tekintettel jelentenek olyan minőséget, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás »méltánytalan« vagy »igazságtalan«, avagy »nem tisztességes« [ABH 1998, 95.] {legutóbb megerősítette a 3102/2017. (V. 8.) AB határozat, Indokolás [17]}, illetve a 20=2017 (VV.18) AB Határozat.

¹ Az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdése szerint Magyarország független, demokratikus jogállam.

Az Alaptörvény B cikk (1) bekezdése alapján Magyarország független, demokratikus jogállam. Ez az adott tényállás mellett azt a követelményt írja elő, hogy a bíróságoknak a hatályos jogot alkalmazniuk kell, mivel ellenkező esetben *„Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel.”*²

Az Alaptörvény R cikkének (2) bekezdését azért hívtuk fel, mivel itt a jogszabályok kötelező erejét kell vizsgálni – és álláspontunk szerint ezt az eljáró bíróságok nem tették meg.

Az Alaptörvény 28 Cikkének szabályait a fent említett B cikkel összefüggésben, a bírói jogértelmezés Alaptörvényt érintő kereteinek meghatározása körében hívtuk fel és kifejezetten hivatkozunk az Alkotmánybíróság gyakorlatára – *„[25] Az indokolás hiánya vonatkozásában az Alkotmánybíróság, figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogszabály értelmezési kötelezettségre is, azt vizsgálja, hogy az indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e. Az Alkotmánybíróság tehát a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon”* {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}³.

Annak is tudatában vagyunk, hogy a vállalkozáshoz, illetve a versenyhez fűződő alkotmányos rendelkezések sérelmére közvetlenül nem lehet alkotmányjogi panaszt alapítani – így az Alaptörvény M cikkének, illetve XII. cikkének rendelkezéseit, mint az első körben felhívott XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek sérelmével járulékosan okozott Alaptörvény-sérelmez hívjuk fel.

A fentieket követően rögzítjük: az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alkotmányjogi panasz intézménye nem egy további perorvoslati fórum, döntés – a panaszos által felhívott sérelemnek el kell érni egy olyan szintet, ami már az Alaptörvény sérelmét is jelenti – miután a bírói mérlegelésen alapuló, de adott esetben téves döntés nem feltétlenül jelenti, hogy a jogállamiság, vagy a tisztességes eljáráshoz fűződő jog sérelmét.

² 20/2017(VII.18) AB Határozat

³ 20/2016 (VVI.18.) AB Határozat

Az alábbiakban a fenti szempontokra figyelemmel fejtjük ki Első Beadványunk 12. oldalától kezdődően összefoglalt érvelésünket – az egyes (mind Első Beadványunkban, mind pedig Jelen Beadványunkban I-III szám alatt jelölt) érvekre tekintettel.

A per tényállását Első Beadványunkban részletesen elemeztük, így az alábbiakban annak a lényeges elemeire térünk vissza.

ad I.

a) Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme az anyagi jogszabályok alkalmazásának indokolatlan félretételéből eredően az alábbiakban érhető tetten.

A kötbérrel kapcsolatos anyagi jogi normák, illetve a kapcsolódó joggyakorlat a kötbért egy ismert, jogszabályban és joggyakorlatban kimunkált, a gazdasági életben, a gazdasági versenyben széles körűen alkalmazott, egységesen értelmezett jogintézménnyé tette.

A perben az Együttműködési Megállapodás 4.4. pontjában írtakat kellett értelmezni.⁴ Még abban az esetben is, amennyiben figyelemmel vagyunk arra, hogy a jelen eljárás nem egy további peres eljárási fórum, megállapíthatjuk: a vonatkozó szerződéses rendelkezések a kötbérként történő értelmezése a részletesen kimunkált joggyakorlat tükrében egyértelmű: egy pontosan megadott mértékben szankciós jelleggel a kötelezett kártalanítás (kártérítés) fizetési kötelezettségét írta elő a számára egyedileg és egyértelműen meghatározott szerződéses kötelezettség megszegésének esetére – a projekt jogerős használatbavételi engedélyének adott időre vállalt elmulasztására.

b) A fenti gondolatot egészíthetjük ki azzal, hogy miután a – jelen ügyben alkalmazandó – rPtk 246. §(1) és (2)⁵ bekezdése a magánjog szabályait összefoglaló kiemelt jelentőségű jogszabályban található. Így az Alaptörvény B cikke alapján is a jogszabályi hierarchiában

⁴ „A Felek és a [REDACTED] mennyiben a Társaság az Ingatlanfejlesztési Megállapodás alapján a Projektre vonatkozó jogerős használatbavételi engedélyt nem szerzi be legkésőbb 2006. december 31-ig, 2007. január 1-től a kártalanítás összege havonta 18.500.000.-Ft + alkalmazandó ÁFA, azaz tizenhatalmíllió-öttszázezer forint plusz alkalmazandó ÁFA összeggel megnő, mindaddig, míg a Projekt tényleges kivitelezése befejezésre vagy a jelen Szerződés a 3. 1. 4 pontban foglaltak szerint felmondásra nem kerül.”

⁵ 246. § (1) A kötelezett meghatározott pénzösszeg fizetésére kötelezheti magát arra az esetre, ha olyan okból, amelyért felelős, nem, vagy nem szerződésszerűen teljesít (kötbér). Kötbért csak írásban lehet érvényesen kikötni. Kötbér után kamat kikötése semmis.

(2) A kötbért a jogosult akkor is követelheti, ha kára nem merült fel. Érvényesítheti a kötbért meghaladó kárát és a szerződésszegésből eredő egyéb jogait is. A szerződésszegéssel okozott kárának megtérítését az erre vonatkozó szabályok szerint akkor is követelheti, ha a kötbérigényét nem érvényesítette.

alapvető jelentőségű kódex, a Polgári Törvénykönyv gyakorlatában is kimunkált rendelkezésének alkalmazásával kapcsolatos kérdést kell vizsgálni.

Itt kiemelten hivatkozunk az Alkotmánybíróság gyakorlatára:

„[23] A bírói függetlenségnek nem korlátja, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel.”⁶

c) A fentiek alapján konklúzióink az, hogy – figyelemmel az Alaptörvény R cikkének (2) bekezdésére, valamint az Alaptörvény 28. cikkére is, a felhívott szerződéses szakaszt a rPtk. felhívott szakaszaival összevetve – azaz, a rPtk. mindenkire nézve kötelező tartalmát és a jogszabályok szövegének azok céljával, a rPtk. értelmezése során annak céljával – azt leegyszerűsítve, a magánjogi jogviszonyok alapvető jelentőségű, kódex jellegű univerzális szabályrendszere - nem lehetett volna másként értelmezni, mint kötbérként.

d) Ez az értelmezés – mivel egy régi és közismert jogintézményről van szó – sérti az Alaptörvény B cikkének jogbiztonsággal kapcsolatos elvárásait, ami a jogállamiság egyik jellemzője.

e) Ugyancsak sérti a kérdéses értelmezés a „fair trial” követelményeit – ugyanis olyan önkényes és nem jogszabályon alapuló, és egyértelműen téves döntésnek minősül, ami nyilván váratlan abban az esetben, ha a fél az anyagi jogszabályok alapján, arra építve érvényesíti jogát.

f) Mind a Jogerős Ítélet mind a Felülvizsgálati Ítélet sérti a hatékony jogorvoslathoz való jogot is – azaz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését. Itt kiemelendő, hogy a Fővárosi Ítéletőktábla azt az álláspontját, hogy a rPtk. kötbérre vonatkozó szabályait félreteszi, nem alkalmazza, az eljárást záró ítéletében foglalta össze első alkalommal.

⁶ 20/2017(VII.18) AB Határozat

Ez azt is jelenti, hogy a fél a rendes jogorvoslat esélyétől eleve el volt zárva – miután a megismételt elsőfokú eljárást a Végzés szerint a kötbérre, és annak értelmezési kérdéseire kellett lefolytatni. Az is közismert, hogy mind a felülvizsgálati kérelem, mint rendkívüli jogorvoslat keretei szűkebbek a fellebbezésénél – azzal tehát, hogy a Jogerős Ítélet a Végzéshez képest eltérően értelmezte a kötbér kérdését, elvette a féltől a rendes jogorvoslat lehetőségét – a Jogerős Ítélet ellen fellebbezésnek helye már nincs.

A fenti elsődleges jogsérelem pedig hatást gyakorol mindazon gazdasági, illetve a verseny viszonyokra, amelyeket az Alaptörvény M cikkében, illetve XII. cikkében szabályoz – azonban mindezt, mint közvetett jogsértést emeljük ki.

ad II

Az egyértelmű anyagi jogi sérelem – egy meghatározott, a vonatkozó jogviszonyokat univerzális jelleggel szabályozó magánjogi kódex egyedi rendelkezéseinek önkényes félretétele – mellett a *fair trial* elvárásainak ugyancsak nem felel meg, hogy sem a Jogerős Ítélet, sem pedig a Felülvizsgálati Ítélet nem adta meg (megváltozott) álláspontjának megfelelő indokolását. Itt tisztelettel hivatkozunk az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésére, az Alaptörvény R cikkének (2) bekezdésére, valamint az Alaptörvény 28. cikkére.

Az Alkotmánybíróság kialakult gyakorlata rögzíti:

*„[26] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes bírósági eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {lásd 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}.*⁷

⁷ 20/2017 (VII.18) AB Határozat

Sem a Jogerős Ítélet, sem a Felülvizsgálati Ítélet nem tartalmaz érdemi indokolást az alábbi kérdések vonatkozásában

- miért nem minősül az együttműködési Megállapodás 4.4. pontjában foglalt rendelkezés a rPtk. szabályaira is figyelemmel is kötbérnek (itt tisztelettel utalunk a fenti I. pontban írt érvelésünkre);
- arra is figyelemmel, hogy a Végzés kifejezetten kötbérnek minősítette a felhívott megállapodást.

A fenti kérdéseket a Jogerős Ítélet 12-16. oldalainak tartalmával egybevetve tisztelettel rögzítjük, hogy a felhívott indokolási rész a 12. oldal lapaljától a 13. oldal lapaljától visszafelé számított 6. bekezdéséig terjedően – legalábbis formailag – kiegészíti az Elsőfokú Ítéletben írt tényállást. A kérdéses indokolás szöveget vizsgálva, és azt az egyéb eljárási adatokkal összevetve azonban álláspontunk szerint megállapítható, hogy ez a kiegészítés azonban kifejezetten csak formális, és nem tartalmi jellegű, nem emel ki olyan szempontot, amely a végzés meghozatalakor ne állt volna a másodfokú bíróság rendelkezésére.

Sem a tényállás kiegészítés sem pedig az indokolás egyéb része nem tér ki arra, hogy:

- Az Elsőfokú Ítélet a Végzésben foglalt és az Első Beadványuk 10. oldalán már idézett részletes iránymutatás figyelembevételével került megállapításra – a kérdéses rendelkezéseket az egyszerűbb kezelhetőség érdekében az alábbiakban teljes egyes részek tekintetében megismételjük:

„A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak az alperesi kötbér mérséklése iránti kérelme és beszámítási kifogására figyelemmel meg kell állapítania a bizonyításra szoruló tényeket, erről a feleket a Pp. 3 § (3) bekezdésének megfelelően előzetesen tájékoztatnia kell, továbbá a bizonyításra köteles felet a Pp. 141. § (6) bekezdése szerinti jogkövetkezményekre való figyelmeztetéssel kell felhívni bizonyítékai, bizonyítási indítványai előterjesztésére, majd ezt követően lesz az elsőfokú bíróság abban a helyzetben, hogy döntsön a kereseti kérelemről.

A kötbér mérséklésre vonatkozó alperesi kérelem és beszámítási kifogás érdemi vizsgálatát követően hozható megalapozott döntés a felperes marasztalás iránti keresetéről.”⁸

- továbbá, hogy a Végzés meghozatalát megelőző másodfokú eljárásban során a kérdéses okirati rendelkezések már az Ítélet tábla rendelkezésére álltak, így nem lehet, mint „új tényállási elemet kiemelni”.

Az egyébként elég rövid tartalmi indokolás nem tér ki arra, hogy miért alakult úgy át a „perjogi helyzet” a Végzés határozott iránymutatása alapján lefolytatott megismételt elsőfokú eljárás során, hogy a „kötbér jelleget” immár a felperesnek kellett volna bizonyítania – (Jogerős Ítélet 14. oldal) –, amikor a Végzés a rPtk. vonatkozó szabályát már kifejezetten alkalmazandónak tekintette, sőt, az alábbiakat állapította meg (kiemelés tőlünk):

„Kötbérfelelősség a Ptk. 246. § (1) bekezdése értelmében kétségtől csakis felróható szerződésszegéshez kapcsolódhat. A kötelezett szerződésszegésének felróhatóságát azonban nem a jogosultnak kell bizonyítania, hanem a kötelezett mentheti ki magát a kötbérfelelősség alól, véltensége, vagyis annak a bizonyításával, hogy a szerződésszerű teljesítés érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.”

Talán nem egyoldalú megállapítás, hogy álláspontunk szerint a fentiekben felvetett kérdéseket a Jogerős Ítélet kifejezetten megkerülni igyekezett, és logikáját arra építette, hogy „az immár teljesen feltárt” (N.B: az előző másodfokú eljárásban már felülbírált tényálláshoz képest új elemet nem tartalmazó) tényállásra tekintettel, immár a felperes terhére értelmezendő bizonyítási kérdéssé teszi a kötbér, mint jogintézmény alkalmazhatóságát.

Azonban ezzel a megoldással a Jogerős Ítélet nem ad választ arra az alapvető kérdésre – miként juthat ugyanaz a másodfokú fórum ugyanazon előzmények után szögesen ellentétes jogi következtetésekre.

Álláspontunk szerint ennek a kérdésnek a vizsgálatánál a polgári peres felülbírálat szempontjai mellett immár az alkotmányos felülbírálathoz szükséges szint is megjelenik – ugyanis amennyiben összevetjük a tényeket a felhívott alkotmányos rendelkezésekkel, úgy megállapíthatjuk, hogy az eljárás fenti elemei nem feleltek meg annak, hogy „a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő

⁸ Végzés 13. oldal

alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon.” Másként megfogalmazva, itt nem egy egyszerű mérlegelésről, hanem két olyan kérdés értékelésének elmaradásáról (Ptk. szerinti kötbérfogalomhoz képest eltérő következtetés indokolása; a Végzésben elfoglalt állásponthoz képest eltérő álláspont indokolása) van szó, ami rendkívül lényeges a jogvita megítélése szempontjából, és aminek elmulasztása álláspontunk szerint – a per teljes folyamatára és tényeire is tekintettel nem tekinthető „*fair trial*”-nek.

Hasonló állapítható meg a Kúria Felülvizsgálati Ítéletének vizsgálata alapján – a [25] bekezdésben írt indokolást szintén nem tekinthetjük érdeminek, ugyanis az annyit rögzít, hogy (i) a kötbér alkalmazásának hiánya nem kérhető számon, mivel a Jogerős Ítélet sem alapította álláspontját a kötbérre, (ii) valamint egyértelműen megállapítható, hogy a Jogerős Ítélet rendelkezéseit mire alapította, végül (iii) a Végzéshez nem fűződik anyagi jogerő. (iv) Az indokolás további [26]-[29] bekezdéseiben a Kúria kifejti az álláspontját, de elmulasztja azt megindokolni, hogy miként viszonyul a kúriai jogértelmezés a rPtk. 246-247. §-ben írt kötbér fogalmához.

ad.i. A felülvizsgálati kérelem keretei alapján a kérdést rPp. 272. § (2) bekezdése és 275. § (2) bekezdése szerint a Kúriának vizsgálni kellett volna. Az eljárási jogszabályok sérelme önmagban még nem jelentene alkotmányos szempontból sérelmet, azonban a per adatainak vizsgálata alapján álláspontunk szerint itt a Kúria a kérdést megkerülte – és elmulasztotta annak egyértelmű indokát adni, miért nem alkalmazandók a kérdéses szabályok.

ad.ii. A felülvizsgálati kérelem keretei közt – a fentiekre tekintettel – ismételten kifejezett indokot kellett volna adni arra, hogy miként lehet azt értékelni, hogy a Jogerős Ítélet a Végzéssel ellentétes álláspontot foglal el.

ad. iii. Az anyagi jogerő kérdésével kapcsolatban egyrészt felhívjuk a figyelmet arra, hogy amennyiben anyagi jogerő fűződött volna a végzéshez, úgy az már közbenső ítélet lett volna, mégpedig a felperes kereseti kérelmének a közbenső ítélet keretei között helyet adva. A Kúria ezzel az egy mondattal, amely a fenti szerint való, tartalmi indokolásnak így nem tekinthető, nem tesz eleget a „*fair trial*” követelményeinek, illetve a jogbiztonság követelményéből fakadó elvárásoknak. Ráadásul, mint ezt a következő III. pontban kifejtjük, ha anyagi jogerő nem is, de alaki jogerő fűződik a kérdéses végzéshez, így ennek a szempontnak a figyelmen kívül hagyása is a kérelmezői álláspontot támasztja alá.

ad iv. Tisztelettel hivatkozunk az ad.i. pontban kifejtettekre.

Azáltal, hogy a Kúria elhibázott perjogi logikán alapuló, téves álláspontja miatt elmulasztotta érdemben vizsgálni a felülvizsgálati kérelem hivatkozását az rPtk. 246. §-a, 247. §-a – ezzel összefüggésben egyben az rPp. 221. §-ának – megsértésére, elmaradt az ügyben a felperesnek az „ügy lényegi részére vonatkozó észrevételei kellő alaposságú vizsgálata”, amely álláspontunk szerint alkotmányossági szempontból egyértelműen aggályos, sérti a felperesnek az indokolt bírói döntéshez, azon keresztül a tisztességes eljáráshoz és a hatékony jogorvoslathoz való alapvető jogát.

Tisztelettel megjegyezzük az Alkotmánybíróság 3088/2019. (IV. 26.) határozatából kiemelten és azt a tárgyi ügyre vonatkoztatva azt is, hogy minden jogorvoslat lényegi eleme a „jogorvoslás” lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát. A Kúria előzőek szerint hibásnak tartott eljárásjogi gondolatmenetével a Kúria elé tartozó rendkívüli perorvoslat „illuzórikussá”, „fölöslegessé” válhat abban az esetben, ha a másodfokú bíróságok az adott ügyben irányadó anyagi jogszabályok teljes mellőzésével hozzák meg döntésüket, az emiatt jelentkező jogszabálysértés nem nyerhet orvoslást. Itt álláspontunk szerint sérül az Alaptörvény XXVIII cikk (7) bekezdése, illetve a B cikk (1) bekezdés – jogállamiság.

ad III.

a. A Végzés kötőerejének kérdésében tisztelettel hivatkozunk az Alaptörvény B Cikkére, a XXVIII. cikk (1) bekezdésére, az Alaptörvény R cikkének (2) bekezdésére, valamint az Alaptörvény 28. cikkére.

b. Tisztelettel maradéktalanul fenntartjuk Első Beadványunk 18-21. oldalain tett előadásunkat, egyben lényeges elemeit az alábbiakban – az egyszerűbb kezelhetőség érdekében – megismételjük:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú eljárás megismétléséhez vezető hatályon kívül helyező Végzésében **lényegében megállapította a keresettel érvényesített jog fennállását**. Döntése csupán a határozat alakisága miatt nem eredményezett anyagi jogerőhatást, az Ítéltábla ugyanis nem hozott közbenső ítéletet.

Kiemelni tartjuk szükségesnek a hatályon kívül helyező Végzésből a következő megállapításokat:

- a felek szerződése, az ott kikötött feltétel szerint az alperesi jogelőd kárátalány (kötbér) fizetési kötelezettségét egyedül a projekt teljeskörű – a lakásokra is kiterjedő – befejezése, a jogerős és végleges használatbavételi engedély szüntette (szüntethette) meg (11. oldal 7. bek.);
- az alperes a szerződésben vállalt módosított határidőre nem szerezte meg az irodaház jogerős használatbavételi engedélyét, ezáltal a kötbérrel szankcionált szerződésszegés bekövetkezett (11. oldal 5. bek.);
- a részleges (ideiglenes) használatbavételi engedély jogerőre emelkedése nem szüntette meg az alperesi jogelőd kárátalány- és kötbérfizetési kötelezettségét (11. oldal 6. bek.);
- az alperes a perben nem mentette ki felelősségét a kötbérfelelősség alól; nem volt erre alkalmas a lakások elhúzódó belső kialakítása sem (12. oldal 3. bek.).

Állítjuk, hogy a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező Végzésében a kereset jogalapjára tartozó körülmények elbírálásával, a bizonyítékok értékelése eredményeként a vonatkozó tényállás megállapításával és megfelelő jogi minősítésével végleges jelleggel foglalt állást a kereseti igény fennállásáról. Érdemi álláspontja kialakításához a szükséges bizonyítékok – úgy mint a felek közti szerződések, tanúvallomások – maradéktalanul rendelkezésre álltak az alapeljárásban felvett bizonyítás eredményeként.

Az Ítéletábra mindezek után – a megismételt eljárásban iránymutatása szerint a tényleges kár bekövetkezésére, a lakásoknak az épület használhatóságára gyakorolt hatására, vagyis az alperes védekezése szerint a kötbér mérséklésére tartozó körülményekre felvett bizonyítási eljárást követően – Jogerős Ítéletében már úgy foglalt állást a felek korábban is ismert szerződésének értelmezésével, hogy a részleges (ideiglenes) használatbavételi engedély jogerőre emelkedésével teljesült az alperes jogelődjének kártalanítás fizetési kötelezettségét megszüntető szerződéses feltétel (15. oldal 5. bek.); az együttműködési megállapodás 4.4., az ingatlanfejlesztési megállapodás 2. pontjában meghatározott kártalanítási átalány fizetési kötelezettséget megszüntető feltétel csak úgy értelmezhető, hogy az építkezésnek a szomszéd ingatlant zavaró tevékenységre vonatkozik (15. oldal 2-3. bek.).

Állítjuk, hogy a Fővárosi Ítéltábla korábbi hatályon kívül helyező Végzéséhez – eltérő tényállás hiányában – kötve volt, határozata az ügyben végleges jelleggel lezárt kérdésben kötőerővel bírt az adott jogvitában. A Végzés a megismételt eljárásban nemcsak az elsőfokú bíróság mozgásterét szabta meg, de kötötte egyúttal a másodfokú bíróságot is az rPp. 227. §-ból, 228. §-ból, 252. §-ból, valamint az 1/2014. (VI. 30.) PK véleményből következően.

Az Ítéltábla a korábbi Végzésében megállapítottakhoz – idetartozik a már rendelkezésre álló bizonyítékok értékelésével levont következtetés, a felek közti jogviszony, illetve az adott ügyben releváns, bizonyításra szoruló tények jogi minősítése is – kötve volt; a korábban megállapítottaktól legfeljebb csak akkor és annyiban térhetett volna el, ha azt a megismételt eljárásban felvett bizonyítás eredménye szükségessé tette volna, megalapozta volna. Minderre jelen ügyben azonban nem került sor. A megismételt eljárásban bizonyítás felvétele a hatályon kívül helyező Végzés szerint egyedül a – végül el nem bírált – beszámítási kifogásra, a kötbér mérséklésére történt. A kereset jogalapjára tartozó kérdéseket – ami döntően a felek közti szerződéses konstrukció feltárását, a szerződéses feltételek értelmezését jelentette – a megismételt eljárásban felvett bizonyítás eredménye nem érintette, nem befolyásolta.

Az Ítéltábla hatályon kívül helyező Végzéséből nem csupán egyszerű kötőerő [rPp. 227. § (1) bekezdés], de azt meghaladó kötőerő, alaki jogerőhatás is fűződött [rPp. 228. § (1) bekezdés], amelynek feloldására a másodfokú bíróság számára nem volt törvényes lehetőség, sem elfogadható ok. Az ügyben eljáró másodfokú bíróságot nem illette meg az a jog, hogy az egyszer már általa értékelt bizonyítékok újbóli értékelésének eszközével, ismételten elvégezze az ügyben releváns tények jogi minősítését és azt a korábbi határozatában rögzítettektől eltérő eredménnyel zárja a kereseti igény általa már elbíralt jogalapja körében.

Az Ítéltábla az ügyben hozott jogerős, a Kúria által felülvizsgált ítéletével meg nem engedett módon jutott arra a következtetésre – a bizonyítékok (a felek közti szerződés) újbóli mérlegelésével, saját korábbi bizonyítékértékelő munkája meg nem engedett felülbírálatával – , hogy a részleges (ideiglenes) használatbavételi engedély jogerőre emelkedésével teljesült a kártalanítás fizetésére vonatkozó kötelezettséget megszüntető szerződéses feltétel, ami egyben megalapozatlanná tette a keresetet.

A fentiekből a jelen eljárás tárgya tekintetében pedig azt a következtetés vonható le, hogy a jogbiztonság alkotmányos elvének egyfajta processzuális, az adott ügyre vonatkoztatott részleme a bírósági határozatok kötőereje, illetve alaki jogereje, az abból következő

véglegesség és irányadó jelleg, amelynek biztosítania és garantálnia kell a felek számára az adott ügy eljárási jogi értelemben vett kiszámíthatóságát a bíróság elé vitt jogvita keretein belül. A véglegességből következően a kiszámíthatóságnak **nemcsak a felek anyagi jogi, de eljárási jogai és kötelezettségei rendeltetésszerű gyakorlásához, illetve teljesítéséhez is érvényesülnie kell.**

Mindehhez elengedhetetlen, hogy a bíróság adott ügyben kialakított és határozatában kifejezett érdemi álláspontjához – főszabály szerint – kötve legyen, az ügyben releváns kérdés elvégzett jogi minősítésétől saját hatáskörében ne térhessen el, ebben jelentkező munkáját csak perorvoslati rendben, a fellebbviteli bíróság bírálhassa felül. Jelen ügyben ez nem teljesült: az Ítélet tábla a perrendtartás felhatalmazása nélkül, alaptörvény-ellenesen tért el Jogerős Ítéletében a korábbi, hatályon kívül helyező Végzésében egyértelműen rögzített érdemi álláspontjától, ráadásul anélkül, hogy eljárását megindokolta volna.

Álláspontunk szerint az Ítélet tábla jelen ügyben megmutatkozó gyakorlata – amelyet a Kúria felülvizsgálati érvelésünk ellenére helyénvalónak talált – meg nem engedett, jogbizonytalan helyzetet eredményez, kiszámíthatatlanná teszi a peres ügyeket, ezen felül azok indokolatlan elhúzódásához is vezet.

c) A fentekhez képest kiegészítésként felhívjuk a figyelmet a rPp. 252. § (4) bekezdésére (kiemelés tőlünk)

„(4) A hatályon kívül helyező végzésnek tartalmaznia kell az első fokú ítélet ismertetését, a hatályon kívül helyezés okait, továbbá az új eljárásra vonatkozó utasításokat. A másodfokú bíróság a jelen § esetében csupán a perköltség összegét állapítja meg, a költség viselésének kérdésében pedig az elsőfokú bíróság határoz. A másodfokú bíróság elrendelheti, hogy a pert az elsőfokú bíróság másik tanácsa vagy azonos hatáskörű más bíróság tárgyalja.”

A kapcsolódó bírói gyakorlat szerint:

„Lényeges eljárási szabályt sért az elsőfokú bíróság, ha a másodfokú bíróságnak a megalapozott döntéshez szükséges iránymutatásait figyelmen kívül hagyva hoz újabb határozatot (BH1985. 161.).

Lényeges eljárási szabálysértés és a jogerős ítélet megalapozatlanságát eredményezi, ha a korábbi hatályon kívül helyező végzésben foglalt utasítást a bíróság az újabb eljárásban nem veszi figyelembe és az előírt bizonyításkiegyeztetést mellőzi (BH2006. 325.).”

d) A fentiekben összefoglalt eljárásjogi rendelkezések ismertetésének célja az alapjog állított sérelmével kapcsolatos jogszabályi környezet ismertetése volt. Állítjuk, azzal, hogy az eljáró bíróságok a Jogerős Ítélettel illetve a Felülvizsgálati Ítélettel kérdéses jogszabályi környezethez képest eltérő módon jártak el, és ezzel nem pusztán egy eljárásjogi jogsérelmet okoztak, vagy egy eljárásjogi – esetleg jogdogmatikai - kérdést vetettek fel, hanem a kérdéses rendelkezésektől történő eltérés, a kérdéses rendelkezésekkel kapcsolatos viszony indokolásának megkerülésével immár az alapjogok sérelmét is megvalósították.

A fenti eljárásjogi érvelés tehát nem önmagában azért került kifejtésre, mert a kérelmező szerint az eljárásjogi szabályok bármilyen sérelme automatikusan alapjogsértést eredményeznének, hanem azért, mert álláspontunk szerint a kérdéses eljárásjogi rendelkezések figyelmen kívül hagyása az adott pertörténeti adatokkal összevetve egyedi jelleggel már eléri az alapjogi sérelem szintjét.

Másként megfogalmazva, amennyiben a jogállamiság egyik jellemzője a jogbiztonság (Alaptörvény B Cikk (2) bekezdés), úgy ezen egyedi tényállási elemek mellett annak sérelmét fedezhetjük fel abban az esetben, amikor ugyanazon ténybeli és jogi alapon és a másodfokú bíróság instrukcióira tekintettel lefolytatott eljárás eredményét a megismételt eljárásban már nem ugyanazon szempontrendszer alapján bírálják felül. Ezzel az eljárásjogi normákat is figyelmen kívül hagyták – itt hivatkozunk az Alaptörvény R cikk (2) bekezdésére, illetve a 28, cikkekre, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésére – aminek eredményeképpen egy olyan Jogerős Ítélet született, ami Végzés által adottnak tekintett kötbér alkalmazhatóságát immár a felperes terhére értékelendő bizonyítatlanságnak értékelte, és ezt a Felülvizsgálati Ítélet maradéktalanul elfogadta. Az pedig, hogy a kérdéses szempontokat – az erre történő külön felhívás nélkül – a másodfokú bíróság a megismételt másodfokú eljárásban változtatta meg, a rendes jogorvoslat igénybevételét is kizárta, így az Alaptörvény XXVIII. cikk (7)-be ütköző alapjog-sértést valósított meg, amit a Felülvizsgálati Ítélet hatályában fenntartott.

A fentiekre, illetve Első Beadványunkban foglaltakra is tekintettel megállapítható, hogy alapjogi sérelmünk az eljárás kimenetelét döntően befolyásolta, minket pervesztes féllé tett, erre tekintettel ismételt tisztelettel

kérjük,

hogy a Felülvizsgálati Ítélet és a Felülvizsgálati Ítélet alapjául szolgáló 13.Gf.40.297/2017 számú ítélet alaptörvény-ellenességét megállapítani, és azt az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Abtv. 43. §-a alapján

megsemmisíteni

szíveskedjenek.

